

Suvestinė redakcija nuo 2014-11-11

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [86-3242](#), i. k. 1052080ISAK00IV-318

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ STEBĖSENOS TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2005 m. birželio 30 d. Nr. ĮV-318

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)) 5 straipsnio 11 dalimi,
t v i r t i n u Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisykles (pridedama).

KULTŪROS MINISTRAS

VLADIMIRAS PRUDNIKOVAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos kultūros
ministro 2005 m. birželio 30
d. įsakymu Nr. ĮV-318

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ STEBĖSENOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIS NUOSTATOS

1. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklės (toliau vadinama - Taisyklės) nustato reikalavimus pavienių, į kompleksus įeinančių ir kompleksinių kultūros paveldo objektų stebėsenai atlikti.

2. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėseną sudaro:

2.1. kultūros paveldo objektų periodinė apžiūra, stebint būklę, jos kitimą ir kitimą lemiančias priežastis (toliau vadinama – apžiūra);

2.2. kultūros paveldo objektų periodinis būklės ir jos kitimo fiksavimas (toliau vadinama – fiksavimas);

2.3. kultūros paveldo objektų ir jų teritorijų vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių bei kitaip objektų būklę įtakančių poveikių (toliau vadinama – poveikiai) vertinimas (toliau vadinama – poveikių vertinimas);

2.4. kultūros paveldo objektų būklės, jos kitimo, poveikių vertinimo apibendrinimas ir prognozavimas (toliau vadinama – stebėsenos apibendrinimas ir prognozavimas).

3. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos metu atliktas poveikių vertinimas, stebėsenos apibendrinimas ir prognozavimas naudojami racionaliam nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos valstybiniam valdymui užtikrinti, paveldotvarkos ir kitoms apsaugos programoms rengti bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos nacionalinei politikai formuoti.

4. Atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėseną, prioritetą teikiamas Medinės architektūros paveldo išsaugojimo 2008–2010 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. ĮV-30 (Žin., 2008, Nr. [15-536](#)), objektams.

Papildyta punktu:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

5. Taisyklėmis turi vadovautis Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) ir savivaldybių administracijų padaliniai ar valstybės tarnautojai, atsakingi už nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą (toliau – savivaldybės paveldosaugos padalinys).

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-400](#), 2012-05-30, Žin., 2012, Nr. 63-3181 (2012-06-05), i. k. 1122080ISAK00IV-400

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

6. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenai metodiškai vadovauja, ją koordinuoja ir organizuoja Departamentas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

7. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)) bei kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

II. APŽIŪRA BEI FIKSAVIMAS

8. Departamento teritoriniai padaliniai, vadovaudamiesi Kultūros paveldo objektų ar vietovių apžiūros, būklės fiksavimo ir tyrimo atlikimo užtikrinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. IV-240 (Žin., 2005, Nr. 76-2766) (toliau – Būklės fiksavimo ir tyrimo atlikimo taisyklės), ir Kultūros paveldo objekto būklės tikrinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. IV-199 (Žin., 2005, Nr. [62-2213](#); 2009, Nr. [132-5763](#)) (toliau – Būklės tikrinimo taisyklės), ne rečiau kaip kartą per penkerius metus apžiūri kiekvieną Kultūros vertybių registre registruotą kultūros paveldo objektą, kuris nėra paskelbtas valstybės arba savivaldybės saugomu, fiksuoja jo būklę, kaupia su tuo susijusią informaciją ir teikia ją Departamentui.

Savivaldybių paveldosaugos padaliniai, vadovaudamiesi Būklės fiksavimo ir tyrimo atlikimo taisyklėmis ir Būklės tikrinimo taisyklėmis, ne rečiau kaip kartą per penkerius metus apžiūri kiekvieną valstybės ir savivaldybės saugomą kultūros paveldo objektą ir fiksuoja jo būklę, kaupia su tuo susijusią informaciją ir teikia ją Departamento teritoriniams padaliniams.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-685](#), 2012-10-09, Žin., 2012, Nr. 120-6055 (2012-10-17), i. k. 1122080ISAK00IV-685

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

9. Fiksavimo metu nustatomas kultūros paveldo objekto būklės kitimas (objekto fizinė būklė ir objekto aplinkos būklė lyginamos su ankstesnių apžiūrų metu bei nekilnojamosios kultūros vertybės pase užfiksuotomis būklėmis). Įrašius naują kultūros paveldo objektą į Kultūros vertybių registrą, pirmą kartą atliekant tokio objekto stebėseną, jo fizinė būklė ir aplinkos būklė lyginamos su vertinimo tarybos akte fiksuota būkle.

Kultūros paveldo objekto apžiūros metu užfiksuota jo fizinė būklė įforminama kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo aktu dviem egzemplioriais, iš kurių vieną egzempliorių Departamento teritorinis padalinys pateikia Departamentui, o savivaldybės paveldosaugos padalinys – Departamento teritoriniam padaliniui. Kitas kultūros paveldo objekto būklės patikrinimo akto egzempliorius saugomas Departamento teritoriniame padalinyje arba savivaldybės paveldosaugos padalinyje Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-400](#), 2012-05-30, Žin., 2012, Nr. 63-3181 (2012-06-05), i. k. 1122080ISAK00IV-400

Nr. [IV-685](#), 2012-10-09, Žin., 2012, Nr. 120-6055 (2012-10-17), i. k. 1122080ISAK00IV-685

Nr. [IV-786](#), 2014-11-05, paskelbta TAR 2014-11-10, i. k. 2014-16371

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

III. POVEIKIŲ VERTINIMAS, STEBĖSENOS APIBENDRINIMAS IR PROGNOZAVIMAS

10. Poveikių vertinimą valstybės mastu atlieka Departamentas; vertinimą apskrities teritorijos mastu pagal konkrečias savivaldybes atlieka atitinkami Departamento teritoriniai padaliniai; poveikių savivaldybės saugomų objektų būklei vertinimą atlieka savivaldybės paveldosaugos padaliniai.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

11. Analizuojant kultūros paveldo objekto būklės kaitą, vertinama, kokie poveikiai sukėlė kaitą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

12. Kultūros paveldo objekto būklės kaita aprašoma ir išreiškiama penkių balų sistema pagal šias balų reikšmes: 1 balu vertinamos nekilnojamosios kultūros vertybės, kai būklė labai pablogėjo (objektas sunyko, buvo sunaikintas stichinių nelaimių ar neteisėta veikla, sunyko ar buvo sunaikinta

daugiau kaip 50% objekto, aplinka apleista, netvarkoma, daugėja vizualinės taršos šaltinių, ir dėl to nesiiimama jokių priemonių), 2 balais – būklė blogėja (objektas nenaudojamas/naudojamas ir nyksta dėl valdytojo nevykdomos ar nepakankamos priežiūros, buvo apardyta stichinių nelaimių ar neteisėta veikla, sunyko ar buvo apardyta iki 50% objekto, aplinka netvarkoma, yra vizualinės taršos šaltinių, dėl kurių panaikinimo nesiiimta jokių priemonių, ar tokių šaltinių daugėja), 3 balais – būklė nepakito (objektas yra naudojamas ir valdytojas nuolat vykdo priežiūros darbus, objektas nenaudojamas, bet jame atliekami/atlikti tyrimai, avarijos grėsmės pašalinimo, apsaugos techninių priemonių įrengimo ar kiti neatidėliotini saugojimo darbai, objektas užkonservuotas, imamasi priemonių apsaugoti objektą nuo neigiamo aplinkos poveikio, aplinka tvarkoma nereguliariai, yra vizualinės taršos šaltinių, dėl kurių panaikinimo nesiiimta jokių priemonių), 4 balais – būklė gerėja (objektas yra naudojamas ir valdytojas nuolat vykdo priežiūros darbus, laiku šalinami atsiradę defektai, objekte atlikti/atliekami remonto, konservavimo darbai arba objekte atliekami restauravimo, pritaikymo ar atkūrimo darbai, aplinka tvarkoma, nuolat prižiūrima, vizualinės taršos šaltinių nėra arba imamasi priemonių juos panaikinti), 5 balais – būklė labai pagerėjo (objektas restauruotas, pritaikytas ar atkurtas, aplinka sutvarkyta, nuolat prižiūrima, vizualinės taršos šaltinių nėra), vertinant:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

12.1. fizinės būklės pokytį;

12.2. aplinkos būklės pokytį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-400](#), 2012-05-30, Žin., 2012, Nr. 63-3181 (2012-06-05), i. k. 1122080ISAK00IV-400

Nr. [IV-786](#), 2014-11-05, paskelbta TAR 2014-11-10, i. k. 2014-16371

13. Stebėsenos apibendrinimas ir prognozavimas atliekamas valstybės, apskrities ir savivaldybės teritorijos mastu už kiekvienus metus:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

13.1. stebėsenos apibendrinimą ir prognozavimą valstybės mastu iki kitų metų balandžio 1 d. pagal Departamento teritorinių padalinių atliktus apibendrinimus ir vertinimus atlieka Departamentas ir pateikia Kultūros ministerijai bei Valstybinei kultūros paveldo komisijai;

13.2. stebėsenos apibendrinimą ir prognozavimą apskrities teritorijos mastu pagal konkrečias savivaldybes atlieka ir iki kitų metų kovo 1 d. pateikia Departamentui atitinkami Departamento teritoriniai padaliniai;

13.3. stebėsenos apibendrinimą ir prognozavimą savivaldybės saugomų objektų atžvilgiu atlieka ir iki kitų metų vasario 1 d. pateikia savivaldybės administracijos direktoriui bei atitinkamam Departamento teritoriniam padaliniui savivaldybių paveldosaugos padaliniai.

14. Stebėsenos apibendrinimą ir prognozavimą sudaro:

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

14.1. išvados apie kultūros paveldo objektų fizinės būklės ir objekto aplinkos, įtakančios jo būklę ir apžvalgą, būklės kitimo tendencijas;

14.2. prognozė veiksnių, galinčių neigiamai ar teigiamai paveikti kultūros paveldo objektus;

14.3. rekomendacija dėl reikalingų priemonių (valstybės, savivaldybės) stabdant ar stabilizuojant poveikius.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-786](#), 2014-11-05, paskelbta TAR 2014-11-10, i. k. 2014-16371

15. Kultūros ministerija, gavusi iš Departamento kultūros paveldo objektų, valstybės ir savivaldybių saugomų objektų poveikių vertinimą, stebėsenos apibendrinimą ir prognozavimą, iki

tų pačių metų birželio 1 d. parengia ir patvirtina priemonių, užtikrinančių kultūros paveldo objektų išsaugojimą, planą.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Departamentas nekilnojamojo kultūros paveldo stebėseną koordinuoja, organizuoja ir vykdo Departamentui skirtomis valstybės biudžeto lėšomis, o savivaldybės stebėseną vykdo savivaldybių biudžetų lėšomis, skirtomis savivaldybių paveldosaugos padaliniais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-685](#), 2012-10-09, Žin., 2012, Nr. 120-6055 (2012-10-17), i. k. 1122080ISAK00IV-685

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

17. Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos dokumentai saugomi Departamente, jo teritoriniuose padaliniuose ir savivaldybės paveldosaugos padalinyje Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2389](#), 2004, Nr. 57-1982) nustatyta tvarka.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

18. Nekilnojamojo kultūros paveldo stebėsenos duomenys yra vieši. Jie skelbiami visuomenei Departamento ir savivaldybių internetiniuose puslapiuose.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-608](#), 2009-11-09, Žin., 2009, Nr. 135-5902 (2009-11-12), i. k. 1092080ISAK00IV-608

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-318 "Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-400](#), 2012-05-30, Žin., 2012, Nr. 63-3181 (2012-06-05), i. k. 1122080ISAK00IV-400

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-318 "Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-685](#), 2012-10-09, Žin., 2012, Nr. 120-6055 (2012-10-17), i. k. 1122080ISAK00IV-685

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-318 "Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-786](#), 2014-11-05, paskelbta TAR 2014-11-10, i. k. 2014-16371

Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. IV-318 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų stebėsenos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo